

INFORMATIZAREA BIBLIOTECII UNIVERSITĂȚII PEDAGOGICE DE STAT „ION CREANGĂ”: REALIZĂRI ȘI PERSPECTIVE

ADELA NEGURĂ

Biblioteca Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”

Articolul prezintă procesul de informatizare a Bibliotecii Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” în anii 2001–2011.

This article presents some of the achievements and prospects, the university library implemented in this area during 2001–2011 years. It is hard to imagine a non-informatization library in a modern society. The phenomenon of new information technologies influences us every day more and more. Library automatization, which implies uniting them into a single network, led to the fact, that traditional library is covered by digital library, and this coating contributes to the appearance of virtual libraries. This program of library automation and information processes is based on experiences in the library team up to present day, as is evident from the impressive capabilities of information technology, proposed in early 2000. Due to its information content, the library plays an important strategic role in the informative society. Scientific Library of the Kishinev State Pedagogical University „Ion Creanga” does not trailing in the process of informatization.

I. Realizări.

Procesul de informatizare a Bibliotecii Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” a demarat în noiembrie 1999 și continuă până în prezent. Am început cu 4 computere, în prezent Biblioteca deține 36 computere și, sperăm, că nu ne vom opri la această cifră.

Odată cu echipamentul tehnic Biblioteca a fost asigurată cu programul specializat Q-Series, care a permis începerea procesului de creare a Catalogului Electronic, constituit din:

- Intrări noi (publicații carte și seriale);
- Colecții uzuale ale Sălilor de lectură și serviciilor de împrumut la domiciliu;
- Articole din edițiile periodice (reviste);
- Beneficiari ai Bibliotecii UPS „Ion Creangă”.

La momentul actual Catalogul Electronic include circa **55 000** titluri și **120 000** volume (exemplare) catalogate, din care **25 000** articole din seriale și **175** documente audio-video (CD, DVD).

Conform Ordinului Nr. 149 din 21.06.2004 Cu privire la constituirea bazei de date locale „Beneficiari ai Bibliotecii științifice a UPS „Ion Creangă”, s-a hotărât că, începând cu 1 septembrie 2004, beneficiarii

Bibliotecii (studenții anului I, II, III), corpul profesoral didactic și personalul auxiliar urmau să beneficieze de serviciile Bibliotecii în baza Permisului de intrare, care va servi drept document pentru:

- consultarea publicațiilor în sălile de lectură ale Bibliotecii
- efectuarea operațiunilor de împrumut la domiciliu.

Din 2004 a demarat crearea bazei de date Beneficiari ai UPS „Ion Creangă”.

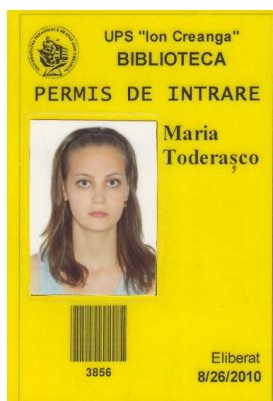
Studenții anului I au fost înscriși în baza de date conform listelor și ordinului de înmatriculare. Conform aceluiași Ordin Nr. 149 din 21.06.2004, Comisia de admitere a UPS „Ion Creangă”, urma să solicite de la candidații la înscriere la facultate o fotografie, care trebuia să fie transmisă la Bibliotecă și utilizată pentru perfectarea Permisului de intrare. Astfel, în termen restrâns, am primit pozele studenților admiși la facultate, fapt care ne-a înlesnit considerabil lucrul și a permis confecționarea rapidă a permiselor de intrare. Studenții anilor II-IV (secția de zi și fără frecvență) au fost înscriși conform fișierului – reiter. Șefii grupelor academice (an. II și III) au fost rugați să transmită bibliotecarului, responsabil de perfectarea și eliberarea Permiselor de intrare câte o fotografie a fiecărui student și lista grupei respective, după care s-a stabilit ziua când își pot ridica permisele.

La una din ședințele consiliului metodic s-a aprobat și modul de înscriere în baza de date a colaboratorilor UPS „Ion Creangă”, și anume:

- Profesori – **P** + numărul de ordin (conform momentului adresării)
- Doctoranzi – **D** + numărul de ordin
- Masteranzi – **M** + numărul de ordin
- Personalul auxiliar – **PA** + numărul de ordin
- Laboranți – **Lb.** + numărul de ordin
- Manageri (Perf. Cadr. did) – **S/P** + numărul de ordin
- Studenți străini – **S** + numărul de ordin.

La momentul actual baza de date Beneficiari include circa 7 000 beneficiari și anual este completată cu circa 1500 utilizatori noi.

În confecționarea permiselor am început utilizarea **Modulului Q-Reports** și în special **ID-card Cititor**, care ne permite confecționarea a 9 permise concomitent cu informația necesară despre fiecare student (care ulterior se laminează). Fațeta permisului a fost elaborată de colaboratorii UPS „Ion Creangă” împreună cu reprezentanții firmei IME.

Permisul de intrare servește drept document pentru:

- a) consultarea publicațiilor în sălile de lectură;
- b) împrumutul publicațiilor la domiciliu;
- c) acces la Mediatecă.

Perfectarea permisului de intrare:

în Modulul Q-Reports

- Este valabil pe toată perioada anilor de studii;
- Nu este transmisibil;
- Odată cu semnarea foilor de achitare se retrage și se lichidează;
- Permisul pierdut se restabilește la preț dublu.

În anul 2005 a fost inaugurată Sala multimedia – **MEDIATECA**, conectată la Internet.

Mediateca oferă următoarele servicii:

- consultarea în spațiile funcționale ale Mediatecii a surselor de informare și documentare din colecția uzuală;
- acces la bazele de date naționale și internaționale;
- acces Internet;
- acces la bazele de date locale (catalog electronic Biblioteca UPS „Ion Creangă” etc.);
- consultarea clienților privind utilizarea stațiilor de lucru în scopuri informaționale și comunicaționale;
- facilități de imprimare și reimprimare pe alt suport material a informației în sprijinul procesului de învățare-predare;
- minicursuri de instruire în scopul utilizării raționale a tehnicii și tehnologiilor informaționale;
- elaborarea și promovarea informațiilor lunare (în format electronic ori tradițional), gen: „Adrese utile în Internet”, „Intrări noi în colecția uzuală a Bibliotecii / Mediatecii UPS „Ion Creangă”.

În septembrie 2011 în planul de studiu al disciplinei didactice **Tehnologii informaționale** este introdus modulul „Bazele culturii informației” (8 ore).

Conținutul prelegerilor și orelor practice:

- Cultura informației și componentele ei de bază;
- Genuri de documente. Produse de informare moderne. Instrumente de informare privind resursele informaționale și documentare;
- Identificarea bibliografică a documentelor. Elaborarea referințelor bibliografice pentru studiile efectuate;
- Resurse electronice. Internet. Baze de date. Catalog electronic (OPAC): modalități și posibilități de utilizare;
- Aspecte informativ-bibliografice ale studiului științific.

Pentru facilitarea orelor practice a fost elaborat și pus la dispoziția utilizatorilor **Ghidul de utilizare Q-OPAC**.

În cadrul lecțiilor studenții an. I fac cunoștință și cu **Bazele de date EBSCO**, la care este abonată Biblioteca și care le oferă acces nelimitat și gratuit la articole electronice din diverse domenii. Pentru facilitarea acestui proces a fost elaborat **Pliantul și Ghidul de utilizare a bazelor de date EBSCO** și pus la dispoziția utilizatorilor.

Cursuri de utilizare a catalogului electronic **Q-Opac** și a Bazelor de date **EBSCO** au fost și sunt organizate nu doar pentru studenți, ci și pentru alte categorii de beneficiari, cum ar fi: cadrele didactice ale UPS „Ion Creangă”, cadrele manageriale, aflate la cursuri de perfecționare la catedra de Formare continuă a cadrelor didactice.

Deoarece în utilizarea programului specializat de bibliotecă Q-Series suntem mai mult autodidacți, decât instruiți de autorii programului, am hotărât, că experiența noastră merită să fie împărtășită cu alți colegi, utilizatori ai aceluiași program și că am putea prelua și noi din experiența acumulată de ei în domeniu. În acest scop la **25 ianuarie 2007 am organizat o Masă rotundă cu genericul „Utilizarea programului specializat de Bibliotecă Q-Series: facilități, probleme, perspective”**, la care am prezentat comunicările: „**Rapoarte. Bibliografii. Statistici. Cititori**” și „**Modulul Q-Opac**”.

Spre regret, până la momentul actual, nu există nici un manual sau vre-o instrucțiune detaliată în ceea ce privește **Catalogarea** în programul specializat Q-Series. Deaceia, am hotărât să fim noi primii și să elaborăm un „**Ghid al Catalogatorului**”, care ar servi drept model pentru generațiile viitoare de catalogatori.

În procesul de catalogare a documentelor bibliografice mare bătaie de cap ne dă crearea vedetelor de subiect. Neavând modele la nivel național, activitatea noastră în domeniu este un pionierat, poate hazardat, dar asumat conștient din dorința de a oferi utilizatorilor o modalitate suplimentară în regăsirea informațiilor de conținut, mai facilă și mai flexibilă. Și, deoarece mereu privim în viitor și ne gândim la generațiile care vin după noi, ne-am gândit că ar fi binevenită elaborarea unei instrucțiuni de creare a acestor **Vedete de subiect**, reieșind din experiența acumulată de noi pe parcursul a 10 ani de utilizare a programului. Această instrucțiune a fost elaborată în 2009.

În perioada 13–14 ianuarie 2010 în incinta Bibliotecii UPS „Ion Creanga” a fost organizat seminarul cu genericul Perfecționare profesională, unde a fost prezentată comunicarea „**Crearea vedetelor de subiect în programul specializat de Bibliotecă Q-Series. Experiența Bibliotecii UPS „Ion Creangă**” în format PDF, iar la 25 martie 2010 această comunicare a fost

prezentată și la Conferința Științifică cu genericul „*Valorificarea potențialului bibliotecii universitare în contextul schimbării paradigmatelor educației, științei și culturii*”, organizată de Biblioteca Universității Tehnice a Moldovei, care este de asemenea utilizatoare a programului Q-Series.

Dar nu ne-am limitat doar la elaborarea instrucțiunilor. În 2009, la una din sesiunile Consiliului metodic, a fost luată hotărârea de organizare a **Cursurilor de inițiere în programul specializat de bibliotecă Q-Series**, luând în considerație solicitările colaboratorilor bibliotecii și dorința noastră de a pregăti generații viitoare de catalogatori profesioniști.

Cursurile de inițiere în programul specializat de bibliotecă Q-Series cuprind următoarele etape:

1. Instruirea personalului Bibliotecii privind utilizarea tuturor modulelor programului Q-Series;
2. Crearea deprinderilor și abilităților de lucru în programul specializat;
3. Evaluarea;
4. Utilizarea eficientă a abilităților căpătate în activitatea cotidiană.

Durata cursurilor: 3 săptămâni.

În scopul organizării eficiente a acestor cursuri am elaborat un plan de lecții și conținutul nemijlocit al cursului de lecții în baza **Ghidului Catalogatorului**. Acest plan cuprinde toate modulele programului Q-Series, pas cu pas, și Anexe pentru lecțiile practice.

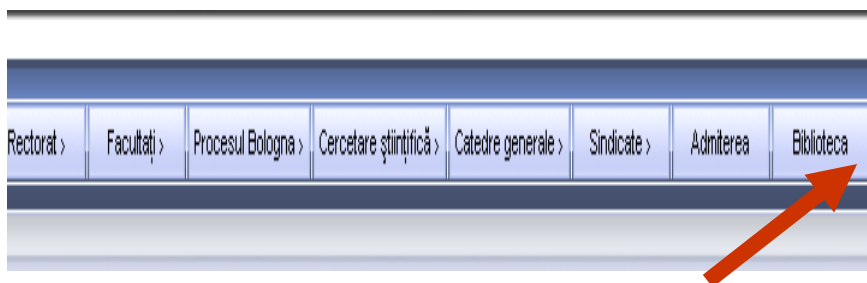

Pe parcursul anilor 2009–2010 cursurile de utilizare a programului specializat de bibliotecă Q-Series au fost absolvite de 3 grupuri de bibliotecari (13 persoane). La finele cursului fiecare absolvent a fost evaluat de o comisie specială și a primit certificat de calificare.

Odată cu certificatul de calificare fiecare absolvent a primit și lista publicațiilor periodice (reviste), de catalogarea cărora va fi responsabil pe viitor, luând în considerare specificul serviciului în care activează.

Pentru anul 2012 am planificat continuarea acestei bune tradiții și sperăm că vom avea cursanți și de la alte biblioteci din țară, utilizatoare a programului Q-Series.

În anul 2009 a fost pus în funcțiune site-ul Bibliotecii, care poate fi accesat la adresa www.upsc.md (Biblioteca).

Site-ul Bibliotecii îndeplinește următoarele funcții :

- pune la dispoziție un volum considerabil de informații utile (expoziții virtuale, servicii, localizare, achiziții noi, lucrările profesorilor UPSC, etc);
- informează rapid utilizatorul cu noutățile de ultimă oră;
- face publică activitatea informațională a bibliotecii;
- prin intermediul site-ului utilizatorii beneficiază de servicii informaționale interactive.

Deoarece site-ul bibliotecii oferă utilizatorilor acces direct la Catalogul electronic, am hotărât să facilităm acest proces și să elaborăm niște **Instrucțiuni de utilizare a Catalogului WebOPAC on-line.**

Tot în anul 2009 a fost luată hotărârea de a crea **Biblioteca Electronică**. Conform unui demers, aprobat de Rectorul Universității, profesorii UPS „Ion Creanga” sunt obligați să prezinte la Biblioteca publicațiile lor în format electronic pe orice tip de suport, care, ulterior, urmează a fi transformate în format PDF (cu sau fără posibilitate de copiere, la solicitarea autorului) și plasate pe serverul Mediatecii.

Resursele Bibliotecii Electronice:

1. Bazele de date, publicațiile periodice electronice, documentele digitale, resursele gratuite din Internet, cataloagele de bibliotecă.
2. Publicațiile periodice electronice (Bazele de date EBSCO).
3. Publicațiile profesorilor UPS „Ion Creangă”: programe analitice, note de curs, suporturi didactice, teze de doctor ș.a.

La momentul actual **BIBLIOTECA ELECTRONICĂ** include:

- * circa **300** publicații full-text,
- * **10** publicații video – ecranizări a literaturii române,
- * **82** CD-DVD,
- * **23** publicații ale profesorilor UPS „Ion Creangă”.

Completarea **Bibliotecii Electronice** cu noi publicații este un proces minuțios și foarte anevoios, care cuprinde următoarele etape:

1. Întocmirea listei publicațiilor lipsă în colecțiile bibliotecii în format tradițional, dar foarte solicitate de către utilizatori;
2. Scanarea publicațiilor solicitate, împrumutate de la alte biblioteci prin împrumut interbibliotecar;
3. Regăsirea publicațiilor solicitate în Internet;
4. Dezarhivarea publicațiilor găsite;
5. Redactarea publicațiilor;
6. Convertirea publicațiilor în format PDF;
7. Plasarea publicațiilor în format PDF în colecția Bibliotecii electronice pe serverul Mediatecii.

Deseori, textele copiate din Internet lasă de dorit, deoarece, practic, nu sunt redactate în niciun fel, de aceea bibliotecarul este nevoit să redacteze foarte minuțios fiecare pagină, pentru ca utilizatorul, în consecință, să poată citi acest text fără nici o problemă, adică textul trebuie să fie facil, vizibil și fără greșeli.

Sperăm că în 2012 profesorii vor fi mai activi și mai interesați în promovarea lucrărilor proprii și în completarea acestei colecții.

Textul integral al acestor publicații poate fi consultat doar în incinta Mediatecii, iar lista tuturor publicațiilor utilizatorii o pot vizualiza pe site-ul Bibliotecii la compartimentul Resurse electronice.

La una din Ședințele Consiliului Metodic s-a hotărât să revenim la o bună, dar deja uitată tradiție – serviciul DSI și plasarea lui pe site-ul Bibliotecii.

Diseminarea Selectivă a Informației (DSI) – formă de deservire informațional-documentară, individuală și de grup, realizată în scopul punerii la dispoziția cadrelor didactice și conducerii UPS „Ion Creangă” a informației bibliografice și documentare, adecvată unor cerințe concrete, generate de procesul didactic și de tematica cercetării științifice. Potențialii abonați: cadrele didactice, catedrele, laboratoarele.

Pe parcursul ultimilor ani prin intermediul acestui serviciu Biblioteca a primit și a îndeplinit următoarele solicitări :

2009 – 67 teme 7086 titluri

2010 – 20 teme 2773 titluri

2011 – 68 teme 7801 titluri.

O realizare de ultimă oră este și faptul că, de la 1 octombrie 2010, conform ordinului nr. 276 din 24.09.2010 „Cu privire la stabilirea tarifelor pentru serviciile cu plată la aparatul de multiplicat tip Canon IR2022 pe anul 2010” la Mediateca vor fi prestate servicii de **Xerocopiare, Scanare, Listare** a documentelor contra plată. Utilizatorii de nenumărate ori au solicitat

.....
prestarea acestor servicii, și, în sfârșit, datorită Administrației Bibliotecii, în colaborare cu Administrația Universității, aceste servicii au fost acceptate.

II. Perspective:

1. **Completarea** colecției Bibliotecii electronice cu noi publicații, în deosebi, cu publicațiile profesorilor UPS „Ion Creangă”;
2. **Schimbarea** tuturor computerelor din Mediatecă cu alte computere noi, mai performante;
3. **Asigurarea** punctelor de împrumut la domiciliu cu computere, fapt care ar asigura punerea în aplicare a Modulului Împrumut (Circulație) în mod automatizat;
4. **Conservarea** cataloagelor tradiționale (Alfabetic și Sistematic) și aplicarea în practică, în exclusivitate, a **Catalogului Electronic**;
5. **Punerea în funcțiune** a noului server și transferarea bazei de date Q-Series, fapt care va permite accesarea catalogului electronic Web-OPAC nu doar în rețeaua locală a Universității, dar și în rețeaua globală;
6. **Renovarea totală a Bibliotecii Universitare prin:**
  - ❖ Reorganizarea spațiilor Bibliotecii și crearea unei biblioteci moderne europene;
  - ❖ Modernizarea și informatizarea integrală a proceselor de Bibliotecă;
  - ❖ Perfecționarea profesională a cadrelor bibliotecare conform cerințelor eurocertificării.

Sperăm să înfăptuim toate perspectivele propuse și să obținem rezultate la fel de impunătoare și în continuare.